

A pipafűst bűvöletében

Friday, 05 August 2011

Az idei, hatodik alkalommal megrendezett Műzeumok Éjszakája kiemelt rendezvényének színműtörténeti kiállítását megnyitja a városi múzeumban. A június 18-i rendezvény mintegy 400 látogatója érkezőszagolhatott bele a pipások kissé sejtelmesnek gondolt, nyugalmat sugárzó világába.

A kiállítás a Lábai Barsi Múzeum és a Nyitrai Pipafűsténeti Klub közreműködésével járta le. A 11 tárlat elhelyezett, mintegy 270 darabbal álló válogatás a pipafűsténeti klub tulajdonát képezi. Jean Nicot de Villemain liszaboni francia nagykövete volt az, akiről a dohány botanikai nevet kapott az "Nicotina Tabacum" formában. A juttatta el a dohányt, mint dőszővőnyt 1560-ban Portugáliába. Párizsba.

A dohányzás mintegy 3000 éves múltat tekint vissza. Az első pipákat az indiánok készítették, amiről a Kézbe Amerikában találhatók Maya reliefek is tanúságnak. A hős indián pipák, a kalumetek megtalálhatók az egyik tárlatban sok egyéb afrikai és Ázsiai pipával egyetemben.

A pipák egyik leggyakrabban használt alapanyaga az ártott agyag volt. Az ebből készített cseréppipa a 19. század elejéig szinte egyeduralkodó volt a pipázók körében. Alapvetően két fajta volt a kalácnak meg: az angol-holland és a török, vagy magyar török. A töröktől talán legrögebbi ilyesfajta érdőhányási eszközt a században a szarmazó angol-holland török cseréppipák. Leghőresebb gyártási helyeik Hollandiában Gouda, Angliában Broseley voltak. Napjainkban már igazi kuriózumnak számítanak.

Magyarországra a pipa török kaláczal jutott el a 16. században. A magyarországi cseréppipa készítői a legvárosi Selmecbánya és Debrecen voltak. A mai Szlovákia területén a legjelentősebb pipakészítői máshelyek a 19. században Selmecbányán és a vályi Zólyomban, Lővén, Modorban és Kőrömcényén működtek. Itt tekinthet meg a selmecbányai Zachar Károly pipagyáros diplomáját 1896-ból, valamint az egykor működő hős selmeczi "Zachar" cég szímes remekművet is, melyeket egész Európában, de még az USA-ban is forgalmaztak. A kellemes, dohány illatát megnyitva minderről, és sok más, a pipával és pipázással kapcsolatos dolgokról is kaptak tájékoztatást. A Nyitrai Pipafűsténeti Klub alapító tagjai, Maróczy Stránc és Igor Escher, valamint a Lábai Barsi Múzeum igazgatója, Novák Péter Margárta szakszerű, átfogó jellegű megnyitása után a tetlen társaság keretében mindenki választ kapott kérdésekre. Egyesek még saját gyűjteményük néhány nőhőnyét felváltva hozták magukkal hozták, melynek a kiállításra nagyon megértőek. Meg kell jegyeznem, hogy ez a kiállítás a jövőre annál ártókesőbb munkára, mivel Szlovákiaiban nem létezik pipamúzeum, tehát csak időszerű kiállítások formájában lehet az anyag megtekinteni. A szímes remekművet az "éztől az elegáns pipatáriumokban felsorakoztatott máves tájékká" pipák felvonultatásának július 11-ig várja a pipafűsténeti iránt érdeklődő látogatókat.

Juhász Gyula